

Budget år 2019

Äldrenämnden i Järfälla

Innehållsförteckning

INLEDNING	2
1 ANSVARSOMRÅDE	2
2 EKONOMISKA FÖRUTSÄTTNINGAR 2019	3
3 SAMMNAFATTNING	4
4 NÄMNDENS MÅL FÖR 2019.....	6
5 UPPDRAG	7
6 POLITIK/GEMENSAMT	8
7 ÄLDREOMSORG	9
8 EKONOMISK ÖVERSIKT 2019	14
9 KVALITETSARBETE	15
10 RISKANALYS	18
11 MILJÖARBETE 2019.....	19
12 MEDARBETARE.....	20
13 INTERNKONTROLLPLAN 2019	22
14 INVESTERINGSBUDGET	24
15 VOLYMER (planerad/budgerad volym).....	25

Bilagor

1. Ekonomistyrregler 2019
2. Peng för verksamhet med kundval 2019
3. Konkurrensplan

Reviderad 2019-02-28

INLEDNING

I budgeten för äldrenämnden år 2019 redovisas fördelningen övergripande per verksamhetsområde. Budgeten är inklusive kommunens verksamheter i egen regi.

Budget för 2019 bygger på kommunfullmäktiges beslut 2018-12-17 om Mål och budget för äldrenämndens ansvarsområde med en nettokostnadsram på 562,8 mnkr inkl. volymmedel 11,3 mnkr och nämnden tillförs 0,5 mnkr för framtagande av en stödfunktion med syn- och hörselkompetens.

1 ANSVARSOMRÅDE

Nämnd/styrelse: Äldrenämnden

Ordförande: Lennart Nilsson (KD)

Förvaltningschef: Jenny Wilhelmsson

Äldrenämnden ansvarar för äldreomsorg och den kommunala hälso- och sjukvården för området.

2 EKONOMISKA FÖRUTSÄTTNINGAR 2019

Nedan följer de förutsättningar budgeten är beräknad utifrån:

- Av kommunfullmäktige år 2019 tilldelad budgetram på 562,8 mnkr, inklusive volymmedel samt 0,5 mnkr för satsning inom syn- och hörselkompetens.
- Nolluppräkningsram av nämnden kostnadsram.
- Den av kommunfullmäktige beslutade kundvalsavgiften.
- Av nämnden fastställda priser.
- Överenskomna priser med entreprenörer och egen regi.
- Planerade/budgerade volymer.
- Förvaltningens bedömning är att löne- och prisutvecklingen år 2019 generellt kommer att vara på 2,5 procent.
- Personalomkostnadspåslaget som ska täcka kostnader för arbetsgivaravgift och pensionskostnader är oförändrade jämfört med 2018, 39,3 procent.
- Hyra för lokalkostnader som hyrs av/genom fastighetsavdelningen.
- Internräntan är beräknad till 3 procent.
- Overheadkostnader (centralt fastställda) avseende personalrelaterade kostnader och IT-kostnader.
- Egenavgifter/priser för den enskilde år 2019 fastställs till avgifts-/prisnivå enligt beslut fattat av socialnämnden 2018-10-25 och av kommunfullmäktige 2018-12-17.
- Extern prisuppräkningsram för äldreomsorg med avtalskonstruktioner som innebär förändringar har räknats upp med omsorgsprisindexet (OPI).

3 SAMMNAFATTNING

Nämndens största utmaningar 2019:

Förvaltningsgemensamt

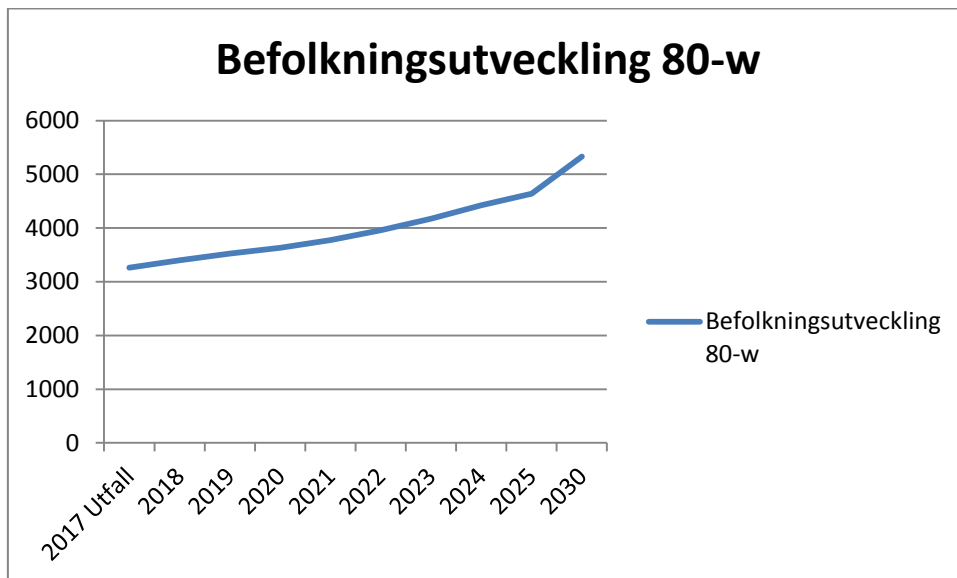
Med expansionen i Järfälla kommer kostnaderna att stiga då volymerna av ärenden och insatser kommer att öka inom samtliga områden för socialförvaltningen. I senaste befolkningsprognoser kan det dock konstateras att befolkningsnettot till kommunen inte ökat i samma grad som prognostiserat. Det råder en rörlighet av invånare mellan kommunerna där många flyttar in och ut från kommunen. Dock omfattas socialförvaltningens målgrupper inte av denna rörlighet utan att antal personer med behov ökar enligt prognos.

En av de största utmaningarna för förvaltningen är att rekrytera och behålla kompetent personal. En mängd åtgärder har vidtagits för att underlätta, men utmaningen kvarstår särskilt bland legitimerad personal.

I de budgetförutsättningar som föreslås finns ingen uppräknig från föregående år med, dock har socialförvaltningen ökade kostnader utifrån pågående avtal samt lönerrevision vilket kommer att hanteras genom effektivisering av verksamheten. Fokus kommer att vara en sammanhållen socialförvaltning, dvs. en effektiv förvaltning med stödresurser på rätt plats och i rätt tid, men även en socialförvaltning som utför det som är lagstadgat och tvingande.

Den äldre populationen fortsätter att växa. Det är av stor vikt att nya boenden kommer att behöva byggas i tid. Då detta kan påverka kösituationen och därmed öka behovet att köpa dyra externa platser. Det kan också innebära att personer med stort behov av omsorg bor kvar i ordinärt boende och påverkar hemtjänsttimmarna kraftigt.

Befolkningsutveckling:

Ålder	2017 Utfall	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2030
65-79	9680	9707	9755	9835	9904	9970	9986	9957	9957	10783
80-w	3264	3399	3526	3631	3772	3957	4175	4422	4638	5333
Summa	12944	13106	13281	13466	13676	13927	14161	14379	14595	16116

Äldreomsorgen står inför fortsatta utmaningar som innebär att ambitioner får vägas noga mot de ekonomiska förutsättningarna. Hos myndighet och kommunens verksamheter i egen regi krävs tillräcklig bemanning för uppdraget för att kunna ge kommuninvånarna bästa möjliga valuta för skattepengarna.

4 NÄMNDENS MÅL FÖR 2019

Nämndens effektmål för verksamheten är inordnade under de kommungemensamma målen (inriktningsmål).

Effektmålen under respektive inriktningsmål bedöms uppfyllda när antalet tillhörande indikatorers målvärden är uppnådda enligt följande:

Effektmål 1: Av fyra indikatorer ska tre vara uppnådda.

Effektmål 2: Av fyra indikatorer ska tre vara uppnådda.

Målen följs upp i delår 2 och i verksamhetsberättelsen.

God välfärd

- **Den enskilde ska uppleva ökad livskvalitet och ökade förutsättningar för ett bättre liv**
 1. Andelen brukare som anger att de är mycket eller ganska nöjda med sin hemtjänst ska öka varje år till dess att resultatet är 87 % eller högre.
 2. Andelen brukare som anger att de är mycket eller ganska nöjda med sitt särskilda boende ska öka varje år till dess att resultatet är 87 % eller högre.
 3. Andelen brukare som anger att det finns mycket eller ganska bra möjligheter att komma utomhus på sitt särskilda boende ska öka för varje år till dess att resultatet är 65 % eller högre.
 4. Andelen brukare som anger att maten brukar smaka mycket bra eller ganska bra på deras särskilda boende ska öka varje år till dess att resultatet är 75 % eller högre.

Tryggare Järfälla

- **Förvaltningens verksamheter ska präglas av öppenhet, delaktighet och trygghet**
 1. Andelen brukare som anger att de känner sig mycket eller ganska trygga i sitt särskilda boende ska bibehållas på nuvarande höga nivå (minst 90 %).
 2. Andelen brukare som anger att de känner sig mycket eller ganska trygga med att bo kvar hemma med stöd från hemtjänsten ska öka varje år till dess att resultatet är 90 % eller högre.
 3. Nämndens beslut ska vid överklaganden till förvaltningsdomstol fastställas i minst 85 % (slutliga avgöranden i sista instans).

4. Andelen brukare inom hemtjänsten som uppger att de har fått välja utförare av hemtjänst ska bibehållas på nuvarande höga nivå (minst 75 %).

För att säkerställa verksamhetens kvalitet och att uppsatta nämnd mål uppnås arbetar socialförvaltningen systematiskt med att verksamheten planeras, följs upp och utvecklas. Detta sker kontinuerligt genom bland annat utförardialoger, ekonomidualoger, samverkan med andra förvaltningar och myndigheter, avtalsuppföljningar, individuppföljningar, hantera klagomål, lex Sarah, öppna jämförelser, genomlysningar, internkontrollplan mm. Vid behov upprättas handlingsplaner.

5 UPPDRAG

Uppdragen givna från kommunfullmäktige:

- Äldrenämnden ges i uppdrag att införa valfrihetsrådgivning för äldre så att de ges bästa möjliga förutsättningar att nyttja sina möjligheter till valfrihet.
- Förvaltningen kommer under 2019 arbeta fram arbetssätt, material som kan användas vid valfrihetsrådgivning för äldre tillsammans med servicecenter och kommunikatör.
- Äldrenämnden ges i uppdrag att ta fram en stödfunktion med syn- och hörselinstruktör.
- Äldrenämnden ges i uppdrag att ta fram förslag på hur man kan införa ”äldre-direkt”.
- Påbörja ett pilotprojekt tillsammans med olika aktörer inom Stockholms läns landsting med syfte att öka livskvaliteten för multisjuka och äldre.
- Ordförandeförslag (beslutat i september 2018) om att vid extrema väder öka beredskapen på äldreboenden och generellt inom äldreomsorgen avslutas. Uppdraget hanteras vidare inom socialstyrelsens regeringsuppdrag om att utvärdera socialtjänstens krisberedskap efter värmeböljan.

6 POLITIK/GEMENSAMT

Beskrivning av verksamhetsområdet

Verksamhetsområdet innefattar äldrenämnd med budget för nämndledamöternas arvoden vilka är beräknade att räcka till sju nämnsammanträden.

Här ligger också ledning och administration med ansvar för samordning och utveckling av nämndens verksamheter, vilket sker genom utredning, analys, uppföljning och omvärldsbevakning. Även ansvaret för nämndadministrationen ligger här, vilket innebär planering av nämndens arbete och beredning av ärenden till nämnd. En viktig del i detta arbete är hanteringen och skötseln av nämndens handlingar (diariet).

Inom verksamhetsområdet finns även den medicinskt ansvariga sjuksköterskan (MAS).

Förvaltningsövergripande utveckling

I takt med att kommunen växer till invånarantalet finns det behov av att hela tiden se över interna processer. Förvaltningen behöver vara effektiv, med god kvalitet och individen i fokus. Vårt samhälle och dess förutsättningar förändras, vilket ställer krav på en flexibel organisation som kan anpassas utifrån de behov som finns.

Den 15 december 2014 fattades ett politiskt beslut om att upphöra med beställare/utförarmodell i Järfälla kommun. Stöd och behandlingsenheten integrerades i avdelningen för individ- och familjeomsorg. Socialnämnden gav socialförvaltningen i uppdrag att integrera Vård och omsorg, vilket redovisades och beslutades i november 2015. Vård och omsorg organiserades som en egen avdelning under socialdirektör för att bibehålla konkurrensneutralitet.

Sedan dessa beslut togs har mycket hänt. Individ och familjeomsorgen har framgångsrikt genomfört integrationen av Stöd och behandling. När det gäller utförandet av äldreomsorg/funktionshinder har Vård och omsorg vuxit successivt, dels utifrån att kommunen ökar avseende invånarantal men även utifrån att de tagit över driftansvaret för entreprenad driven verksamhet i omgångar.

Inom socialförvaltningen som helhet finns behov av att utöka samverkan mellan myndighet och utförande för att bli en mer effektiv förvaltning. Det finns även behov av få till en samsyn kring ekonomi, personal och övergripande utvecklingsfrågor, vilket i praktiken innebär att Vård och omsorg behöver integreras ytterligare med övriga delar i socialförvaltningen. Denna integrering ger inte avkall på konkurrensneutralitet.

Socialförvaltningen står inför många stora utmaningar och inriktningen av förvaltningens övergripande strategiska arbete behöver därför kompletteras med en rad åtgärder som möjliggör ett framgångsrikt utvecklingsarbete. Fokuseringen behövs även för att kunna optimera förvaltningens möjligheter att leverera kvalitetsäkrade åtaganden.

Allt detta sammantaget förutsätter en organisation som stödjer kommande förändringar. Förändringsarbetet sker inom befintlig delegering och ekonomisk ram. De områden som omfattas av ett förändringsarbete beskrivs nedan. Förändringsarbetet är ett långsiktigt arbete över flera år, som även kan komma att ske i ett antal steg. Dialog och samverkan med berörda är en förutsättning för ett lyckat genomförande.

- En ekonomi i balans och säkerställa att alla resurser utnyttjas effektivt, samt en organisation som stödjer detta.
- Implementering av verksamhetsidé för socialförvaltningen som utgår från visionen: *För alla framåt*
- En sammanhållen socialförvaltning i alla led, med individen i fokus.
- Samverkan mellan myndighet och egen regi.
- Kvalitetssäkring och centralisering av vissa stödresurser inom förvaltningen.
- Säkerställa ett systematiskt arbetsmiljöarbete med ansvarsnivåer som stödjer detta i hela förvaltningen.
- Utveckla kvalitetsledningssystem för socialförvaltningens alla delar.
- Utveckla heltidsfrågan, överenskommelse mellan SKL och kommunal.
- Utveckla krishanteringsplan för hela förvaltningen.

7 ÄLDREOMSORG

Beskrivning av verksamhetsområdet

Den kommunala äldreomsorgen syftar till att skapa förutsättningar för människor med olika funktionsnedsättningar som orsakats av åldrande, att kunna leva ett så fullvärdigt liv som möjligt. Kommunen erbjuder både individuella insatser och insatser i grupp som ska täcka in olika behov i vardagen. Det kan innebära både öppna insatser som mötesplatser eller anhörigstöd. Det kan även innebära biståndsbedömda insatser som hemtjänst, dagverksamhet, korttidsboende och särskilt boende.

De lagar som främst styr verksamheten är:

- Socialtjänstlagen (SoL)
- Lagen om riksfärdtjänst
- Lagen om kommunernas betalningsansvar för viss hälso- och sjukvård
- Hälso- och sjukvårdslagen (HSL)

Särskilda förutsättningar och utmaningar

Järfälla kommuns invånare blir som i många andra kommuner allt äldre. Trots att många av dessa personer är friska långt upp i åldern så kommer antalet personer som har behov av vård och omsorg att öka över tid. Järfälla kommun eftersträvar att kunna erbjuda personer som behöver ett särskilt boende en boendeplats inom kommunen.

I det längre perspektivet utifrån befolkningsprognosen behövs ytterligare äldreboenden utöver det planerade äldreboendet i Kallhäll. Även verksamheter som dagverksamheter, och mötesplatser behöver öka i takt med att invånarantalet ökar i kommunen.

Lagen (2017:612) om samverkan vid utskrivning från slutna hälso- och sjukvård (LUSEN) började gälla från och med den 14 november 2018. Lagen ställer krav på såväl landstingets slutna – och primärvård som på kommunerna.

För förvaltningens del har införandet av nya lagen inneburit ökad administration, nytt arbetssätt då biståndshandläggaren inte längre träffar den enskilde innan beslut om hemtjänstinsatser. Lagen kan innebära att förvaltningen behöver en annan typ av beredskap än i dagsläget för att undvika betalningsansvaret när det gäller utskrivningsprocessen.

De nationella riktlinjerna för vård och omsorg vid demenssjukdom är nu antagna. Riktlinjerna är ett stöd för dem som fattar beslut om hur resurserna ska fördelas inom vård och omsorg av personer med demenssjukdom. Rekommendationerna innebär generellt ökade kostnader för hälso- och sjukvården och socialtjänsten. De ökade kostnaderna förväntas vara bestående även på lång sikt, eftersom de rekommenderade åtgärderna ofta medför ett ökat behov av resurser och utbildning. Bedömningen avser nationell nivå och konsekvenserna kan därmed skilja sig lokalt och regionalt. Några förslag avseende statlig finansiering för införandet av riktlinjerna finns ännu inte.

Kvalitetsuppföljning på individnivå i hemtjänsten och på äldreboendena behöver utvecklas och prioriteras 2019 av äldreheten. Syftet är att förvaltningen ska kunna säkerställa att den enskilde får beviljande insatser, är trygga med insatserna och att de upplever delaktighet i sitt dagliga liv.

Från och med 1 januari 2019 träder tillståndsplikt i kraft enligt socialtjänstlagen för de privata verksamheter som bedriver hemtjänst. Krav om ekonomiska förutsättningar att följa de föreskrifter som gäller för verksamheten gäller för all tillståndspliktig verksamhet. Krav tillkommer även om att styrelse och ägare samt andra med ett väsentligt inflytande lämplighetsprövas. Den som bedriver sådan verksamhet som nu blir tillståndspliktig måste göra en ansökan om tillstånd senast den 1 mars 2019 för att kunna fortsätta med verksamheten fram till dess beslut om tillstånd meddelas. Ny- och ändringsansökan avgiftsbeläggs.

Detta kan innebära att ett antal av förvaltningens idag godkända företag inte ansöker eller blir godkända.

Äldreomsorg på minoritetsspråk

Järfälla kommun är finskt förvaltningsområde och det innebär att kommunen enligt lagen om nationella minoriteter ska erbjuda äldreomsorg på finska. Den som begär har rätt att få hela eller delar av den service och omvårdnad som erbjuds inom ramen för äldreomsorgen av personal som behärskar finska, meänkieli och samiska. Kommunen ska också beakta de äldres behov av att upprätthålla sin kulturella identitet.

För att uppfylla kraven som finskt förvaltningsområde inom äldreomsorgen finns det vid behov tillgång till finskatalande personal på biståndsenheten och kommunens äldreboenden. Därutöver har kommunen en dagverksamhet med finsk inriktning i Barkarby och socialnämnden har beslutat att Lönnens äldreboende är ett finskt profilboende. Äldreboendet erbjuder finskspråkig personal, finska maträtter, kultur och aktiviteter med finsk inriktning.

Verksamhetsutveckling

Lagen (2017:612) om samverkan vid utskrivning från slutna hälso- och sjukvård (LUSEN) började gälla från och med den 14 november 2018. Lagen kommer att ställa krav på såväl landstingets slutna – och primärvård som på kommunerna. Äldreenheten kommer under året vidareutveckla arbetsätt utifrån de gemensamma rutiner och riktlinjer som Storsthlm och Stockholms läns landsting tagit fram. Som ett led i detta behöver samverkan med primärvården och slutenvården vidareutvecklas samt arbetet med samordnad individuell plan (SIP).

Under 2017 startades ett genomförande av projektet: ”Trygg hemgång”, syftet var att minska behovet av att bo på korttidsboende innan hemgång efter sjukhusvistelse och att öka tryggheten för den enskilde. Projektet fortsätter under 2019 där fokus är utveckling av ett tryggt mottagande i hemmet i samband med utskrivning från slutenvården eller efter vistelse på korttidsboende. Projektet drivs fristående från kommunens övriga hemtjänst.

En ny lag om förenklad biståndshandläggning avseende hemtjänst för äldre trädde i kraft den 1 juli 2018. Lagen om förenklad biståndshandläggning finns i 4 kap. 2 a § SoL. Den innebär att äldrenämnden får en befogenhet att erbjuda hemtjänstinsatser till äldre personer utan föregående behovsprövning. Den äldre ges möjlighet till hemtjänstinsatser enligt de kriterier som äldrenämnden beslutar.

Under 2019 inleda ett projekt tillsammans med enheten för funktionsnedsättning att arbeta med de olika processerna som krävs för handläggning av förenklad biståndshandläggning enligt 4 kap 2 § SoL. Utveckla ett arbetsätt för ett flexibelt utförande av hemtjänstinsatser där förslaget är att tillämpa ramtid. Projektet innefattar också att utarbeta ett lättillgängligt informationsmaterial till medborgaren om hur en förenklad biståndshandläggning går till samt ta fram en uppföljningsmetod samt utreda ny avgiftsmodell för äldreomsorgen.

Införande av IBIC (individens behov i centrum) startade under 2015. Målsättningen med IBIC är att gå ifrån insatsstyrd verksamhet till behovsinriktat arbetsätt. Satsning på att implementera metoden IBIC inom utförarverksamheterna pågår. Inom äldreenheten (myndighetsutövning) har arbetet påbörjats med att införa verksamhetssystemet Lifecare som bygger på IBIC och enheten kommer fortsatt att utveckla arbetsättet under 2019.

Utbildningsinsatser som är planerade inom äldreheten för 2019 är utbildning i våld i nära relationer för biståndshandläggare inom äldreomsorgen.

Förvaltningen har i uppdrag att införa valfrihetsrådgivning för äldre så att de ges bästa möjliga förutsättningar att nyttja sina möjligheter till valfrihet. Förvaltningen avser att initiera ett samarbete med servicecenter genom att ta fram arbetssätt och material som kan användas vid rådgivningen.

Utifrån de nya nationella riktlinjerna för demenssjukdom kommer förvaltningen arbeta med den framtagna handlingsplanen. Bland annat kommer det lokala samverkansavtalet sammanhållen vård och omsorg samt anhörigstöd vid demenssjukdom mellan kommunen, Minnesmottagningen och Jakobsbergsgeriatriken att revideras. Järfälla kommer att delta i samverkansprojektet med FOU.nu, där man ska arbeta med utvecklingen av dagverksamheterna, mötesplatserna samt utveckla stödinsatserna till anhöriga.

Förvaltningen arbetar på olika sätt för att öka digitaliseringen inom äldreomsorgen genom projekten nyckelfria lås och inköp via internet. För enskilda med hemtjänstbeslut så provas två former av digitalisering. Projekten påbörjades 2018 och skall pågå fram till september 2019. Båda projekten sker initialt i mindre skala i hemtjänstområdet Barkarby-Skälby. Genom att använda verktyg som exempelvis surfplattor, digitala lås höjer vi kvalitén för den enskilde och ökar delaktigheten och tryggheten.

Förvaltningen ser över möjligheten att starta en ny mötespalt på Kvarnplan centrala Jakobsberg under 2019. Mötesplatser för äldre är en viktig arena för förebyggande av ohälsa och för att öka tryggheten.

Under 2019 ska förvaltningen utreda om särskilda boenden kan omfattas av lagen om valfrihet (LOV).

Under 2019 ska Järfälla kommun ansluta sig till Palliativt Kunskapscentrum.

I augusti 2018 sattes det första spadtag för äldreboende på Smedvägen i Kallhäll med beräknad inflytning maj 2020. Äldreboendet kommer att bestå av 54 platser. En upphandling om driftansvar genomförs under 2019, ersätter tidigare beslut om egen regi. Äldreboendet kommer att ha en avdelning med finsktalande personal dygnet runt för att kunna verkställa kommunens åtagande gällande finskt förvaltningsområde.

Kommunal och Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) har kommit överens om att heltid ska vara norm och att fler ska arbeta heltid. Järfälla kommun som arbetsgivare har ett ansvar att arbeta aktivt med heltidsfrågan för att kunna erbjuda attraktiva anställningar. Erfarenheter visar att heltid som norm kan i förlängningen dessutom minska behovet av visstidsanställningar och leda till ökad jämställdhet. Under 2019 kommer ett försök med öka önskad sysselsättningsgrad påbörjas inom någon del av äldreomsorgen.

Vård och Omsorg Äldre (utförarorganisation)

Då avdelningen nyligen är omorganiserad kommer fokus under 2019 ligga på att hitta ändamålsenliga och effektiva sätt att arbeta med kvalitet och styrning. Översyn av uppföljningar av olika slag kommer att göras och kvalitetssäkras.

Fokus för avdelningens utvecklingsledare under 2019 är fortsatt kvalitetssäkrande arbete med rutiner i verksamheterna samt hantering av avdelningens lex Sarahrapporter.

I och med återupptagandet av arbetet med Time Care kommer chefer och andra nyckelpersoner utbildas i systemet. Därefter ska all schemaläggning och bemanningsplanering ske i systemet.

Utifrån Arbetsmiljöverkets inspektioner kommer ergonomen arbeta vidare med de åtgärder som behöver vidtas för att säkerställa goda arbetsvillkor för medarbetare inom vård- och omsorgsavdelningarna.

Under året kommer en ny upphandling att göras avseende sjuksköterskeberedskap för båda vård- och omsorgsavdelningarna.

Mötesplats ”Mingla” på Kastanjens korttidsboende blev den 1 januari även social dagverksamhet. En Hälsoinspiratör kommer att anställas och tillsammans med verksamhetschefen utveckla verksamheten, vidare kommer syn- och hörsselfunktion knytas till verksamheten.

8 EKONOMISK ÖVERSIKT 2019

Resultatbudget 2019

<i>mnr</i>	
Intäkter	Budget 2019
Kommunbidrag	570,0
Externa intäkter	58,3
Övriga intäkter	0
Summa intäkter	628,2
Kostnader	
Personal	-360
Entreprenader	-200
Lokalkostnader	-44
Kapitaltjänstkostnader	-3
Övriga kostnader	-22
Summa kostnader	- 628,2
Årets resultat	0

Driftbudget per verksamhet, mnr (inkl alla interna motparter)

Verksamhet	Kommun bidrag	Övriga intäkter	Summa intäkter	Kostnader	Resultat
Politik	1,657	0	1,657	- 1,657	0
Gemensamt*	12,9	7,7	20,6	- 20,6	0
Äldreomsorg*	555,4	50,6	606,0	- 606,0	0
Summa	570,0	58,3	628,2	- 628,2	0

*Kommunbidrag efter ramväxling mellan SON och ÄN, och inom verksamheterna.

Driftbudget per verksamhet egen regi, mnr (inkl alla interna motparter)

Verksamhet	Kommun bidrag	Övriga intäkter	Summa intäkter	Kostnader	Resultat
Gemensam	8,1	0	8,1	- 8,1	0
Äldreomsorg	342,5	8,9	351,3	- 351,3	0
Summa	350,5	8,9	359,4	- 359,4	0

Kommentar till budget

Det blir en fortsatt utmaning under 2019 att bibehålla ekonomi i balans inom Äldreomsorg.

Äldreomsorg står inför fortsatta utmaningar som innebär att ambitioner får vägas noga mot de ekonomiska förutsättningarna. Hos myndighet och kommunens verksamheter i egen regi krävs tillräcklig bemanning för uppdraget för att kunna ge kommuninvånarna bästa möjliga valuta för skattepengarna.

Ekonomi i balans inom hemtjänsten kommer att vara en utmaning med samma ersättningsnivå som 2018 med tanke på pris- och löneutveckling.

9 KVALITETSARBETE

Hälso- och sjukvård

Medicinskt ansvarig sjuksköterska (MAS), ansvarar för att den hälso- och sjukvård som bedrivs inom kommunen är av god kvalitet. MAS har tillsynsansvar enligt hälso- och sjukvårdslagen (HSL) Tillsynsansvaret innefattar följande verksamheter:

- Särskilt boende för äldre enligt socialtjänstlagen (SoL).
- Särskilt boende för personer med psykiska funktionsnedsättningar enligt SoL.
- Dagverksamhet för äldre enligt SoL.
- Sysselsättning för personer med psykiska funktionsnedsättningar enligt SoL.

Vårdgivaren ska enligt patientsäkerhetslagen (2010:65) senast den 1 mars varje år upprätta en patientsäkerhetsberättelse av vilken det ska framgå:

1. Hur patientsäkerhetsarbetet har bedrivits under föregående kalenderår.
2. Vilka åtgärder som har vidtagits för att öka patientsäkerheten.
3. Vilka resultat som har uppnåtts.

MAS upprättar vårdgivarens (socialnämndens och äldrenämndens) patientsäkerhetsberättelse utifrån underlaget från de patientsäkerhetsberättelser som inkommit från verksamheterna. Ärendet redovisas för socialnämnden och äldrenämnden som godkänner patientsäkerhetsberättelsen och antar de föreslagna åtgärderna för kvalitetsförbättring under kommande år.

Enligt SOSFS 2011:9 ska vårdgivaren inom hälso- och sjukvård identifiera de processer där samverkan behövs för att förebygga att patienter drabbas av vårdskada. Detta säkerställs genom regelbundna samverkans- och dialogmöten som MAS samordnar och kallar till där representanter från kommunen och andra samverkanspartners och vårdgivare inom HSL ingår.

Lokala överenskommelser upprättas mellan berörda och följs regelbundet upp vid avstämningsmöten.

Avtalsuppföljning

Avdelningen för lednings- och verksamhetsstöd ansvarar för verksamhetsuppföljningar inom socialförvaltningens verksamhetsområden. Uppföljning och granskning av verksamheterna utgår från avtal, upphandlingsdokument och uppdragsbeskrivningar samt gällande lagar och föreskrifter. Årvis upprättas planer för uppföljning med prioriteringsordning, tidsplan och beskrivning av områden för uppföljningen.

KPMG (revisions- och rådgivningsföretag) gjorde år 2018 en granskning av socialnämndens kontroll och uppföljning. Granskningen visade behov av förbättringar inom vissa områden för uppföljning. Socialförvaltningens vidtog åtgärder för att förbättra de områden där brister framkommit. Åtgärdsområden för uppföljning var att identifiera områden som fortsatt behöver utvecklas avseende uppföljning, att göra risk- och väsentlighetsanalys för att ta fram fokusområden som behöver granskas i uppföljning. Att ta fram en uppföljningsplan som redovisas för nämnden, förslagsvis i samband med Mål- och budgetarbetet. Socialförvaltningen har identifierat områden för uppföljning, liksom fokusområden. Uppföljningsplanen, som sträcker sig över en treårsperiod, redovisas separat till respektive nämnd.

Uppföljningarna har olika inriktningar, avdelningen följer upp avtal, uppdragsbeskrivningar och gör även uppföljningar riktade mot specifika områden. Olika metoder tillämpas för uppföljning såsom genom besök i verksamheterna, enkätundersökningar och begäran om inlämning av uppgifter från verksamheterna. Besöken i verksamheterna kan vara riktade mot uppföljning av vissa områden t.ex. social dokumentation. Vid användning av enkäter kan stickprov och fördjupad granskning behöva göras i de fall där brister framkommer.

Tidsplan och prioriteringsordning för verksamhetsuppföljningarna kan komma att ändras beroende på att uppföljningar får företräde till följd av t.ex. inkomna klagomål eller att det finns behov av fördjupad uppföljning inom vissa områden.

Resultaten av verksamhetsuppföljningarna rapporteras till ansvarig avdelningschef som använder underlaget vid dialogmöten med grupper av utförare och vid avstämningsmöten med enskilda utförare.

Uppföljningarna redovisas löpande till äldrenämnden.

Prioriterad uppföljning

Prioriterad uppföljning kan initieras av nämnd utifrån inkomna synpunkter och klagomål, från avdelningschef, från andra kommuner etc.

Individuppföljning

Avdelningen för äldre- och funktionshinderområdet ansvarar för individuppföljning liksom för uppföljning av avtal som tecknats utanför ramavtal och för enskilda individuella behov.

Klagomål

Klagomål som kommer in till kommunen registreras av Servicecenter och besvaras av berörd verksamhet. Servicecenter sammanställer de inkomna klagomålen som analyseras inom avdelningen för lednings- och verksamhetsstöd.

Lex Sarah

Inkomna lex Sarah rapporter sammanställs och redovisas kvartalsvis till äldrenämndens arbetsutskott. Rapporter som rör myndighet/utförare inom äldreomsorgen redovisas för Sammanställningen ger en bild av utvecklingsområden hos berörd myndighet/utförare och en helhetsbild ur ett beställarperspektiv.

Övrig uppföljning

Övriga insatser för uppföljning av verksamheterna görs t.ex. genom:

- Internkontroll för äldrenämnden som redovisas i delårs- och årsbokslut.
- Ekonomisk uppföljning av leverantörer genom UC-kontroll och kontroll hos Skatteverket på förekommen anledning (t.ex. signaler från UC eller annan information).
- Brukarenkäter.
- Analys av öppna jämförelser.
- Uppföljningar av olika projekt.
- Stickprovskontroller.

Dialog- och avstämningsmöten

Avdelningschefen för äldre- och funktionshinderområdet ansvarar för att hålla dialogmöten där aktuella frågor tas upp i grupp. Avdelningschef ansvarar också för att avstämningsmöten med utförare inom respektive avdelning hålls. Ett syfte med avstämningsmöten är att förmedla vad som fungerar väl och vilka utvecklingsområden som framkommit av resultaten av de olika verksamhetsuppföljningarna.

Övrig kvalitetsutveckling

I samband med uppföljning och dialog med utförare och andra huvudmän framkommer olika utvecklingsområden och behov av åtgärder för att utveckla och förbättra verksamheterna. För att möta behovet av utveckling genomförs flertalet aktiviteter och processer. Det kan handla om åtgärder som den berörde utföraren behöver genomföra för att uppnå de krav som ställs genom lagar, avtal och faller under äldrenämndens övergripande ansvar.

Konkurrensplan

Kommunfullmäktige i Järfälla fastställde 2009-03-23 i § 34 en ny konkurrenspolicy för Järfälla kommun. Samtidigt antogs riktlinjer vid konkurrensförfarande avseende kundval,

upphandling, upprättande av konkurrensplaner, avknoppning och utmaning. Som tillägg till dessa antogs 2011-10-03 en upphandlingspolicy och tillämpningsanvisningar för upphandling i Järfälla kommun. Dessa utgör de styrdokument som ska vara styrande för nämnder och kommunstyrelsen i Järfälla avseende upphandling och konkurrensutsättning.

Enligt riktlinjerna vid konkurrensförfarande ska kommunstyrelsen och samtliga nämnder i Järfälla i samband med budget- och verksamhetsplanering upprätta planer för nyttjande av konkurrens.

Den av kommunen beslutade och finansierade service inom socialnämndens ansvarsområde utförs såväl av kommunens egenregiverksamhet som av privata utförare som kommunen har avtal med. Konkurrensutsättning sker genom så kallat kundvals förfarande enligt lag om valfrihetssystem, LOV (sedan år 2009) eller genom sedvanligt upphandlingsförfarande enligt lagen om offentlig upphandling, LOU.

Kundval

Inom äldrenämndens ansvarsområde har kundval funnits för vissa verksamheter sedan år 2001. Under några år hade kommunen ett förfarande med löpande certifiering av utförare. År 2009 infördes en ny lag, lag om valfrihetssystem, LOV. Därför förändrades kundvalssystemet till en upphandling enligt LOV. Inom ramen för kundvals förfarande enligt LOV väljer kunden själv vem av de godkända utförarna som ska driva verksamheten.

10 RISKANALYS

Järfälla står inför en ekonomisk situation med många utmaningar. Äldrenämnden behöver därför ständigt se över möjligheten att effektivisera. Det kommer fortsatt krävas förändringar och flexibilitet för att ha budget i balans.

Ekonomisk planering och prognostisering av Äldrenämndens verksamheter måste alltid följas av reservationer för oförutsägbara behov och händelser. De insatser som nämnden ansvarar för är ofta reglerade enligt rättighetslag och därför till stora delar utanför nämndens möjlighet att påverka eller avvisa. Den information som riskanalysen ger är också något som ligger till grund för uppbyggnad och uppföljning av nämndens internkontrollplan.

Äldrenämnden använder följande riskmatris för att analysera och riskbedöma socialnämndens verksamhetsområden:

Sannolikhet	Påverkan					
		Obetydlig	Mindre	Medel	Allvarlig	Förödande
		1	2	3	4	5
Nästan säker	5	Hög	Hög	Extrem	Extrem	Extrem
Trolig	4	Medel	Hög	Hög	Extrem	Extrem
Medel	3	Låg	Medel	Hög	Extrem	Extrem
Mindre	2	Låg	Låg	Medel	Hög	Extrem
Osannolik	1	Låg	Låg	Medel	Hög	Hög

Den vita markeringen i matrisen är ett exempel på riskacceptans. Bruttonrisk vilken värderas som låg eller medel prioriteras inte och nettorisk värderas då som acceptabel.

Riskbedömningen enligt nedan utgår från en bedömning av sannolikhet/påverkan. Bedömningen ger ett riskvärde, t ex $3 \times 3 = 9$ och $4 \times 3 = 12$. Där risk överstiger riskvärde 10 har förvaltningen ett prioriterat fokus med en rad åtgärder.

Den äldre populationen fortsätter att växa. Det är av stor vikt att nya boenden framöver inte blir försenade. Då detta kan påverka kösituationen och därmed öka behovet att köpa dyra externa platser. Risk föreligger också att driftkostnader för dessa boenden kommer vara högre än nuvarande vid nyproduktion av äldreboende. Försening av byggnation kan också innebära att personer med stort behov av omsorg bor kvar i ordinärt boende och påverkar hemtjänsttimmarna kraftigt.

11 MILJÖARBETE 2019

Miljöplan 2016-2024 för Järfälla kommun med bolag är ett styrande dokument som antogs av kommunfullmäktige i oktober 2016. Där beskrivs kommunens miljömål övergripande, och stor vikt läggs vid minska klimatpåverkan och på att uppnå hållbar konsumtion. Innan gällde Miljöplan 2010-2020, där miljömålen också handlade om att skapa förutsättningar för en hållbar utveckling för alla som bor, arbetar och verkar i kommunen.

Järfälla kommuns miljödiplom

För att minska kommunens miljöpåverkan arbetar Järfälla kommun sedan 1997 med Miljödiplomering. Något förenklat så innebär det att miljödiplomeringens arbetet ska medverka till att skapa effektiviseringar och ge materiella besparingar. Andra fördelar är de organisatoriska vinster som kan fås genom tydligare rutiner och engagerade medarbetare och som också kan underlätta att man systematiskt arbetar med förbättringar. När nämnden bidrar till att minska miljöpåverkan när det gäller till exempel energi, upphandling och transporter, är man delaktig i att nå Järfälla kommuns övergripande miljömål.

Järfälla kommuns miljödiplom fanns tidigare i tre nivåer med stigande krav på miljöanpassning, men har nu ersatts av en nationell standard som, heter Svensk Miljöbas. Detta för att säkerställa att kommunen jobbar med ett kvalitetssäkrat miljöledningssystem,

och vilket även gör att man kan jämföra miljöarbete kommuner emellan på ett objektivt och opartiskt sätt. Samtliga förvaltningar ska ha gällande diplom enligt Svensk Miljöbas.

Äldrenämndens miljöarbete och miljömål

Äldrenämndens verktyg för att uppnå kommunens övergripande mål är att arbeta med miljödiplomering, och de mål som är aktuella att arbeta med under 2019 är kopplade till socialförvaltningens mest betydande miljöaspekter. Med detta menas att man prioriterar att skriva miljömål kring de områden där graden och omfattningen av miljöpåverkan bedöms som mest betydande.

På socialförvaltningen finns en miljösamordnare och enheterna representeras av miljöombud. Uppföljningen av miljöarbetet sker vid regelbundna miljömöten. Genom att uppdatera och stärka rutiner, inspirera och hitta vägar att öka miljömedvetandet hos medarbetarna, är förutsättningarna för ett framgångsrikt miljöarbete goda.

De övergripande miljöområden som socialförvaltningen främst kommer att jobba med under 2019 är transport och att försöka förbättra efterlevnaden av våra inköpsrutiner för att öka andelen ekologiskt producerade livsmedel.

Socialförvaltningen har miljödiplom som gäller 2019.

12 MEDARBETARE

En av de största utmaningarna för nämnden är att rekrytera och behålla kompetent personal. En mängd åtgärder har vidtagits för att underlätta, men utmaningen kvarstår särskilt bland legitimerad personal.

Enligt den årliga uppföljningen av det systematiska arbetsmiljöarbetet var arbetsgivaren och arbetstagarparterna överens om att många av de satsningar som gjordes under 2018 börjar få positiv effekt, till exempel att de gemensamma arbetsmiljörutinerna börjar användas, men att det behövs ytterligare arbete för att nå ut till alla verksamheter. Utan resultat visade gult och grönt vilket innebär att åtgärder och undersökningar behövs, men inget av områdena i checklistan fick ett rött resultat med akuta åtgärder som följd. Under 2018 vidtogs en rad åtgärder för att förbättra arbetsmiljön, bland annat grundläggande arbetsmiljöutbildning för chefer, omorganisation för ökad chefstäthet och översyn av samverkansrutinerna.

Arbetet fortsätter under 2019 och de viktigaste åtgärderna för att förbättra arbetsmiljön under 2019, utifrån resultatet av medarbetarenkäten eller personalpolicyn, samt särskilda insatser för att minska ohälsan/sjukfrånvaron och förebygga framtida ohälsa:

- Fortsatt implementering och förankring av verksamhetsidé.
- Fortsatt implementering och förankring av arbetsmiljörutinerna.
- Se över och förtydliga introduktionen för medarbetena och skapa ett introduktionspaket för nyanställda chefer.
- Öka kunskapen bland cheferna kring hantering av kränkande särbehandling, trakasserier och mobbning samt hantering av hot och våld.
- Öka kännedomen bland medarbetare kring hur och var man rapporterar kränkande särbehandling, trakasserier och mobbning samt hot och våld.
- Arbeta med utvalda punkter i Kompetensförsörjningsplanen.
- Fortsatt arbetet med en sammanhållen socialförvaltning i alla led.
- Följa upp och undersöka, riskbedöma, utreda och åtgärda de organisationsförändringar som är gjorda under 2018/2019.

Kommunal och Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) har kommit överens om att heltid ska vara norm och att fler ska arbeta heltid. Under 2019 kommer ett försök med öka önskad sysselsättningsgrad påbörjas inom någon del av äldreomsorgen.

13 INTERNKONTROLLPLAN 2019

Syftet med planen för internkontroll är att tillhandahålla en modell som möjliggör en tillförlitlig finansiell rapportering samt ger väsentlig information om hur verksamheten fungerar. Den information som verksamheten får genom riskanalyser, egenkontroller och utredning av klagomål, synpunkter och rapporter ska sedan ligga till grund för analys och ständig förbättring av processer och rutiner där god kvalitet i insatserna för socialtjänstens målgrupper, trygghet och säkerhet är bärande principer.

Område	Kontrollmoment	Kontrollansvar	Frekvens	Rapportering	Metod	Risk
Styrning						
Internkontroll	Att gällande interkontrollplan efterlevs samt att verkan är korrekt	Avdelningschef ALV	Löpande Bokslut	Socialdirektör Nämnd	Löpande	M/A
Attest och Delegation	Att delegationsordning efterlevs och beslut anmäls till nämnd samt att attestordningen följs	Avdelningschef ALV	Bokslut	Socialdirektör Nämnd	Löpande dialog Stickprov	M/A
Budget	Att rutiner för budgetering och budgetuppföljning och att ev. åtgärdsprogram följs samt att god prognossäkerhet bibehålls*.	Avdelningschefer Controller	Månadsvis	Socialdirektör Nämnd KSF	Ekonomidialog	M/A
Mål	Att kommun- och förvaltningens gemensamma mål och målnivåer uppnås och att beslutade lokala anvisningar följs	Avdelningschef ALV	Bokslut	Socialdirektör Nämnd KSF	Löpande	M/K
Statsbidrag	Att säkerställa att riktade statsbidrag/statliga kostnadsersättningar, samt externa projektmedel söks.	Avdelningschef ALV	Bokslut	Förvaltningsledningsgrupp	Ekonomidialog	H/A
Direktupphandling	Att dokumentation finns. Att budgetansvarig chef har godkänt direktupphandling överstigande 20 000 kronor. Att direktupphandlingar överstigande 20 001 kronor ska dokumenteras och vara diarieförda i Platina.	Förvaltningschef	Löpande - Delår 2 och VB	Socialdirektör	Stickprov	M/K
Representation	Syfte med representation och deltagarlista ska bifogas fakturan. I representationen får ingen alkohol ingå.	Förvaltningschef	Löpande - Delår 2 och VB	Socialdirektör	Stickprovskontroll av fakturor som avser representation	M/K
Förvaltningens tjänstebilar	Att säkerställa att körjournal förs.	Avdelningschef ALV Intendent	Löpande	Ledningsgrupp ALV	Stickprov minst 6ggr/år	L/L

Socialtjänst						
Handläggning	Att lag, beslutade rutiner, polices, tillämpningsregler följs.	Avdelningschefer	Löpande	Socialdirektör Nämnd	Löpande dialog Stickprov	M/A
Uppföljning av biståndsbeslut	Att gällande beslut är aktuella samt följer gällande lagstiftning, tillämpningsregler och rutiner	Avdelningschefer	Kvartalsvis	Socialdirektör Nämnd	Stickprov	M/A
Säkra utbetalningar	Säkra att samtliga utbetalningar är korrekta	Avdelningschefer	Löpande	Socialdirektör Nämnd	Stickprov	M/K
Handlingsplaner	Att gällande handlingsplaner följs och revideras	Avdelningschefer	Månadsvis	Socialdirektör Nämnd KSF	Löpande dialog Stickprov	M/K
Avvikelsehantering	Att avvikelser hanteras enligt gällande regelverk	MAS	Löpande	Nämnd	Stickprov	M/A

Personal						
Lönehantering	Att rätt lön utbetalas till rätt person	Avdelningschef ALV	Löpande	Socialdirektör	Löpande dialog Stickprov	M/K
Årsarbetstid	Att lokala tillämpningsregler för god resursanvändning och planering upprättas	Avdelningschef ALV	Löpande	Socialdirektör	Löpande dialog Stickprov	L/K
Lag och avtal	Enligt AB	Avdelningschef ALV	Löpande	Socialdirektör	Löpande dialog	H/A
Rekrytering	Att rekrytering sker enligt gällande policy (FAIR)	Avdelningschef ALV	Löpande	Socialdirektör	Löpande dialog	M/K

*) Enligt KS interna ekonomistyrregler samt i enlighet med god redovisningssed

Risker

H = Hög risk – det är stor sannolikhet att fel uppstår.
M = Medel risk
L = Låg risk - sannolikheten för att fel ska uppstå är liten.

Konsekvenser/effekter

A = Allvariga
K = Kännbara
L = Lindriga

I bedömningen av effekterna vägs följande faktorer in:

- Ekonomiska effekter (såväl förmögenhetsförlust som felaktiga räkenskaper)
- Effekter för enskilda personer
- Moraliska, etiska effekter på kommunens rykte

14 INVESTERINGSBUDGET**Äldrenämnd**

(tkr)

Projekt	Budget 2019	Begärs överfört till 2019	Eventuell budget 2019
Äldreomsorg Generella investeringar <i>Ersättningsinvesteringar</i> <i>Arbetsmiljöåtgärder</i> <i>Nytt boende</i>	1900	2000	3900
Summa	1 900	2 000	3 900

Generella investeringar – gemensamt är utrustningsanslag för behov av utbyte och kompletteringar av möbler och övrig utrustning (även verksamhetsspecifik mjukvara) i befintliga lokaler. Inom generella investeringar ingår även grundutrustning och ersättningsinventarier för olika boenden

Generella investeringar – behövs dels för att förnya inventarier och utrustning i befintliga lokaler, men också förnya ytskikt och anpassningar i befintliga lokaler.

Ovan investeringar kommer att inrymmas i föreslagna ramar.

15 VOLYMER (planerad/budgeterad volym)

Delområde	Insats	Budget 2017	Budget 2018	Budget 2019
Ordinärt boende	Hemtjänst, timmar	425 000	479 300	474 000
	Avlösarservice, timmar	4 000	4 200	4 700
	Ledsagarservice, timmar	11 000	11 300	10 950
	Korttidsplatser	35	31	20
	Dygn	12 600	11 160	7 300
	Dagverksamhet			
	-demens	3 700	3 700	5 334
	-social	4 300	4 300	4 688
Särskilt boende	Äldreboende, lgh	414	414	424
	Dygn	149 040	149 040	152 640
	Köpta permanenta platser	17	17	16
	Dygn	6 205	6 205	5 840
Betalningsansvar	Betalningsansvar, dygn	12	30	30